

de persoonsgegevens van alle vrijwilligers op één plaats zouden samenkomen. Uiteraard was het wenselijk dat die vrijwilligers conform de geschiktheid van elk hunner zouden worden ingedeeld. Daartoe werd, wat het leger en de legerluchtmacht betrof, door van Lidth medio januari '45 (sinds de eerste vrijwilligers zich hadden aangemeld, waren toen al drie maanden verstreken) een Centraal Indelingsbureau Koninklijke Landmacht in het leven geroepen hetwelk generaal van Nijnatten als chef kreeg. Dat indelingsbureau stond voor een nagenoeg onuitvoerbare taak: ten aanzien van de *Shaef-requirements* werden, zoals bleek, voortdurend andere cijfers opgegeven en wat de naar Indië uit te zenden gezagsbataljons en divisies betrof, had niemand een denkbeeld wanneer diegenen die voor de indeling bij deze eenheden in aanmerking kwamen, zouden kunnen vertrekken. Al die onzekerheid leidde er toe dat andere instanties die bepaalde krachten nodig hadden, er toe overgingen, ze rechtstreeks, d.w.z. buiten van Nijnattens bureau om, aan te trekken; dat deed het Militair Gezag, dat deed de staf van prins Bernhard; ook gingen soms hoofden van plaatselijke aanmeldingsbureaus aanvragen inwilligen alsof er geen centraal bureau bestond. 'Er waren op het laatst', aldus majoor Lamberti (hij had in september in Maastricht op eigen gezag een compagnie geformeerd welke hij, op hun verzoek, aan de Amerikanen ter beschikking had gesteld), 'zoveel verschillende troepen, dat men eigenlijk niet meer wist, wie ze had opgeroepen, waar ze zaten en wie ze waren.'¹ 'Een en ander had tot gevolg', aldus de Enquêtecommissie,

'dat elke met moeite verkregen registratie onvolledig was en dat als het ware een maandenlange strijd met allerlei instanties gevoerd is moeten worden teneinde tot het hoofddoel: een centrale indeling van personeel, te komen. Mede hierdoor werd aan het gestelde principe 'de juiste man op de juiste plaats' voorbijgegaan en kon het gebeuren dat een tiental ingenieurs uit Zwitserland als soldaat aan de grens stonden terwijl de technische troepen daaraan behoefte hadden, en een gymnastiekleraar met allerlei diploma's bij de 1ste Pioniersgroep sjouwerswerk verrichtte, terwijl de opleidingsschool voor onderofficieren aan een dergelijke kracht behoefte had.'²

Meer nog. Conform de inzichten van de prins had van Nijnatten doen weten dat bij de vorming van de nieuwe kaders vooral op de karaktereigenschappen zou worden gelet. Daar vloeide uit voort dat talrijke jongeren die maar weinig voortgezet onderwijs hadden ontvangen, de hoop gingen koesteren, officier te worden. Met heel veel moeite slaagde

¹ Getuige A. J. E. Lamberti, a.v., p. 624. ² A.v., dl. VIII a, p. 404.